

บทความวิชาการ

ธุรกิจ SMEs กับหลักประกันทางธุรกิจ

โฆษก เสริมรัมย์*

รองประธานฝ่ายเผยแพร่ความรู้ทางด้านกฎหมาย สภานายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทรศัพท์ 02 962 3326 อีเมล: kosok@william.co.th

DOI: 10.14416/j.bid.2021.07.016

รับเมื่อ 15 มีนาคม 2564 แก้ไขเมื่อ 20 มิถุนายน 2564 ตอรับเมื่อ 9 กรกฎาคม 2564 เผยแพร่ออนไลน์ 7 สิงหาคม 2564

© 2021 King Mongkut's University of Technology North Bangkok. All Rights Reserved.

บทคัดย่อ

ในสังคมไทยปัจจุบันมีประชาชนจำนวนมากที่ต้องการเงินหมุนเวียนในชีวิตประจำวันเพื่อการดำรงชีวิต วิธีการหนึ่งที่อาจได้มาซึ่งเงินหมุนเวียนเมื่อมีความจำเป็น คือ การกู้ยืมเงิน และในการกู้ยืมเงินของประชาชน เจ้าหนี้มักจะต้องการหลักประกันเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ แต่การให้หลักประกันในบางกรณีตามกฎหมายยังไม่สอดคล้องกับความต้องการใช้ประโยชน์ในระหว่างเป็นประกันและเจ้าหนี้ยังไม่มีฐานะเป็นเจ้าหนี้มีประกันตามกฎหมาย ข้อกฎหมายเกี่ยวกับข้อจำกัดของกฎหมายไทยเกี่ยวกับการประกันการชำระหนี้เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อSMEs ในการใช้หลักประกันทางธุรกิจเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ในหลักประกันทางธุรกิจของ SMEs

คำสำคัญ: หลักประกันทางธุรกิจ ประกันหนี้ ธุรกิจSMEs

SMEs and Business Collateral

Kosok SermRum*

Vice President of Legal Dissemination Lawyers Council Under the Royal Patronage

* Corresponding Author, Tel. 02 962 3326 , E-mail: kosok@william.co.th DOI: 10.14416/j.bid.2021.07.016

Received 15 March 2021; Revised 20 June 2021; Accepted 9 July 2021; Published online: 7 August 2021

© 2021 King Mongkut's University of Technology North Bangkok. All Rights Reserved.

Abstract

With regard to Thailand's contemporary society, many people need working capital to support their day-to-day operating expenses. One way to get the funds they need for working capital is by a cash flow loan. Usually the collateral is necessary to secure the borrowers' repayment. In some cases, the provision of collateral assets in accordance with the law does not meet the demand for benefits during the guarantee period. The lender is not regarded as a legally secured creditor. The limitations of Thailand's debt collection law, specifically loan repayment insurance was underscored to find improvement approaches that would benefit SMEs in this respect.

Keywords: Business Collateral, Debt Insurance, SMEs

1. บทนำ

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ อันส่งผลให้ภาคธุรกิจต้องเผชิญกับสภาพการแข่งขันด้วยรูปแบบธุรกิจใหม่ที่หลากหลายและซับซ้อนขึ้น จึงจำเป็นที่ผู้ประกอบการธุรกิจต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดและทักษะในการประกอบธุรกิจใหม่ โดยขับเคลื่อนธุรกิจด้วยความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางธุรกิจ เพื่อสร้างคุณค่าให้สินค้าและบริการ ในการยกระดับศักยภาพการดำเนินธุรกิจของ SMEs ให้พร้อมเติบโตอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อรูปแบบธุรกิจในอนาคตของประเทศไทย การดำเนินธุรกิจท่ามกลางสภาวะการเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดนิ่งในปัจจุบัน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ SMEs จะต้องเผชิญกับความท้าทายต่าง ๆ ทั้งปัจจัยภายในประเทศและภายนอกประเทศ ส่งผลให้ SMEs ต้องปรับตัวอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถดำรงธุรกิจต่อไปได้ ผู้ประกอบการทั้งหลายต้องเข้าใจถึงทิศทางหลักของกระแสโลกในอนาคต เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น เพื่อเตรียมการรับมือกับความท้าทาย และปรับแผนธุรกิจให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งสามารถก้าวไปสู่เป้าหมายทางธุรกิจได้อย่างยั่งยืน [1] จากปัจจัยความท้าทายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขัน รูปแบบวิธีการวางแผนการดำเนินธุรกิจ ตลอดจนผลการดำเนินธุรกิจในอนาคต จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ SMEs จะต้องให้ความสนใจเตรียมความพร้อมและปรับตัวให้เข้ากับสิ่งที่จะเกิดขึ้น โดยกระแสโลกในอนาคตและนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง โดยจะเป็นทั้งอุปสรรค ความท้าทาย และโอกาสที่ดีต่อ SMEs โดยกระแสโลกในอนาคต นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การให้สินเชื่อทางธุรกิจถือได้ว่าเป็นธุรกรรมทางการเงินประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญ และมีบทบาทมากต่อการสร้างความเจริญเติบโตแก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยเป็นกลไกที่มีหน้าที่สำคัญในการกระจายเงินออม ที่รวบรวมได้จากหน่วยงานต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจไปยังหน่วยที่ขาดแคลน และมีความต้องการเงินทุนสำหรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และในการประกอบธุรกิจและสิ่งที่เป็นหัวใจสำคัญของการประกอบธุรกิจก็คือ เงินลงทุน (Investment Fund) ซึ่งส่วนใหญ่มีแหล่งที่มาจากการให้สินเชื่อ (Extension of Credit) จากแหล่งภายนอก โดยเฉพาะจากสถาบันการเงินหรือองค์กรอื่นที่มีหน้าที่ให้กู้ยืมเงิน (Lending) เช่นเดียวกับสถาบันการเงิน ถึงแม้ว่าการให้สินเชื่อเป็นกิจกรรมที่สร้างรายได้หลักให้กับสถาบันการเงิน หรือองค์กรที่มีหน้าที่ให้กู้ยืมเงินก็ตาม แต่ในขณะเดียวกันการให้สินเชื่อ ก็อาจสร้างความเสียหายให้องค์กรได้เช่นกันหากปรากฏภายหลังว่าลูกหนี้ที่ได้รับสินเชื่อไปนั้นไม่สามารถนำเงินมาชำระหนี้ที่ผู้กู้ยืมคืนได้ ก่อให้เกิดหนี้เสียหรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non - Performing Loan) ในการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงินส่วนใหญ่ จะต้องทำการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวลูกหนี้หรือผู้ขอสินเชื่อ เพื่อประเมินความสามารถในการชำระหนี้คืน ก่อนตัดสินใจให้สินเชื่อทุกครั้ง และเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงของผู้ให้กู้ยืม จึงมีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดให้มีหลักประกันการชำระหนี้ หากไม่มีการชำระหนี้ตามสัญญาหลักประกันการชำระหนี้จึงเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่ง ที่ถูกนำมาใช้ประกอบการให้สินเชื่อของเจ้าหนี้ เพื่อมีวัตถุประสงค์ในการประกันการชำระหนี้ ซึ่งโดยปกติแล้วกฎหมายเจ้าหนี้มีสิทธิบังคับทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ ตลอดทั้งสิทธิเรียกร้องที่ลูกหนี้ที่มีต่อบุคคลภายนอกได้อยู่แล้ว ในทางความเป็นจริงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 213 และ 214 เมื่อถึงกำหนดเวลาชำระหนี้ เจ้าหนี้ไม่อาจคาดเดาได้ว่าลูกหนี้จะชำระหนี้ได้ตามสัญญา หรือลูกหนี้อาจหลบหนี

ไม่ยอมชำระหนี้ อันมีผลให้เจ้าหนี้ต้องได้รับความเสียหาย ดังนั้น เพื่อความมั่นใจในการที่เจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้ อย่างแน่นอน เจ้าหนี้ส่วนใหญ่จึงให้ลูกหนี้จัดหาหลักประกันมา เพื่อเป็นประกันว่าเมื่อถึงกำหนดเวลาชำระหนี้ แล้ว ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้เจ้าหนี้สามารถใช้สิทธิบังคับชำระหนี้เอาจากหลักประกันนั้นเป็นการทดแทนได้ [2]

2. ธุรกิจ SMEs

เป็นการจัดกิจกรรมทางการสร้าง การจำหน่าย เป็นการบริการ ธุรกิจ SMEs หรือ ธุรกิจส่วนตัวเป็น ธุรกิจที่มีอิสรภาพมีเอกชนเป็นเจ้าของ ปฏิบัติการโดยผู้ครอบครองเองไม่เป็นเครื่องมือเครื่องมีของธุรกิจใด ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลหรือธุรกิจอื่น มีต้นทุนงบประมาณดำเนินการต่ำรวมทั้งมีบุคลากรจำนวนไม่ มากจุดสำคัญของ SMEs

1. ช่วยในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมเนื่องจาก SMEs ช่วยทำให้มีการกระจายรายได้จาก ผู้ประกอบการไปสู่กลุ่มของผู้คนต่าง ๆ การว่าจ้างรวมทั้ง ประชากร มีรายได้ ซึ่งเป็นตัวช่วยทำให้องค์ประกอบ ด้านเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น

2. เป็นจุดเริ่มของธุรกิจขนาดใหญ่เพราะว่าความรุ่งโรจน์ของธุรกิจส่วนตัวทำให้ธุรกิจมั่นคงมียอดการสร้าง ที่สูงขึ้นแล้วก็มีกรรมนำเทคโนโลยีที่สูงขึ้นมาใช้เพื่อสำหรับการผลิตซึ่งกลุ่มนี้ไปเป็นฐานไปสู่ธุรกิจขนาดใหญ่

3. เป็นแหล่งการผลิต ผลิตภัณฑ์ใหม่เป็นการจับกลุ่มของบุคคลด้วยกันคิดรวมทั้งการผลิต ผลิตภัณฑ์ ใหม่ ๆ ออกมาสู่ตลาด โดยที่ธุรกิจขนาดใหญ่ไม่กล้ามีโอกาสเสี่ยงต่อการลงทุน

คำว่า เอสเอ็มอี นั้นเป็นตัวย่อ ของคำว่า Small and Medium Enterprise สำหรับคำที่ใช้กันอย่าง เป็นทางการของภาษาไทยเป็น “วิสาหกิจขนาดกึ่งกลางรวมทั้งขนาดเล็ก” สำหรับประเทศไทย ได้มีข้อบังคับ ธุรกิจเอสเอ็มอีประกาศออกมาอย่างเป็นทางการ ซึ่งเรียกว่า พ.ร.บ.ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พุทธศักราช 2543 โดยตาม ข้อบังคับฉบับนี้นั้น ได้มอบอำนาจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม สำหรับ ในการระบุว่า คนใดบ้างที่กำลังจะได้เข้าเกณฑ์เป็น ธุรกิจเอสเอ็มอี ซึ่งจะประกาศออกมาเป็นกฎกระทรวง ที่ผ่าน มา จะใช้หลักเกณฑ์ สำหรับการจำกัดว่าธุรกิจไหนเป็น เอสเอ็มอี ดังต่อไปนี้

1. กิจการที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างหรือบริการ มีมูลค่าเงินถาวรไม่เกิน สองร้อยล้านบาท มีการว่าจ้าง ไม่เกินสองร้อยคน

2. การค้าส่ง ที่มีสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน หนึ่งร้อยล้านบาท มีการว่าจ้างไม่เกิน ห้าสิบคน

3. การค้าปลีก ที่มีมูลค่าเงินทองถาวรไม่เกิน หกสิบล้านบาท มีการว่าจ้างไม่เกิน สามสิบคน

3. ส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

เงินทุนมีผลอย่างยิ่งต่อการเติบโตและความอยู่รอดของธุรกิจ อย่างไรก็ตามการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ถือเป็น ปัญหาสำคัญสำหรับ SMEs ไทยมาอย่างยาวนาน เป็นผลจากข้อจำกัดทั้งด้านความพร้อมของผู้ประกอบการ หลักเกณฑ์ที่ไม่ยืดหยุ่นของสถาบันการเงิน ด้านประเภทของเงินทุนในประเทศที่ไม่มีความหลากหลายและ ไม่ตอบสนองความต้องการของธุรกิจในแต่ละช่วงการเติบโตและพบว่าผู้ประกอบการที่ต้องเผชิญปัญหาการ

เข้าถึงแหล่งเงินทุนส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะปิดกิจการ และบางกลุ่มต้องรับภาระจากต้นทุนการกู้ยืมที่สูงเกินไป ซึ่งถือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเติบโตของธุรกิจ ในทางตรงกันข้าม ผู้ประกอบการที่เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ จะสามารถต่อยอดสร้างการเติบโตของยอดขาย ขยายธุรกิจ และจ้างแรงงานเพิ่ม อย่างไรก็ตาม SMEs บางส่วนที่เข้าถึงแหล่งเงินทุน ก็ยังมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการเงินให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น แนวทางที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการ SMEs สามารถอยู่รอดและเติบโตได้คือ การส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยเพิ่มโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุน สร้างและพัฒนาปัจจัยที่เอื้อให้ SMEs สามารถเข้าถึงแหล่งทุน และสนับสนุนให้มีแหล่งเงินทุนที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้ SMEs สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว แหล่งเงินทุนเพื่อ SMEs แม้มีหลากหลาย แต่เข้าถึงยากถ้าไม่มีเงินเก็บทั้งชีวิตหรือมรดกที่ครอบครัวสร้างไว้ให้ แหล่งเงินทุนหลักๆ ของ SMEs ในปัจจุบัน ก็คือ “การกู้ยืมนอกระบบ” อาทิเยี่ยมเพื่อน เพื่อนบ้านหรือแม่กระทั่งเจ้านายและเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น และ “การขอสินเชื่อ” ทั้งจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐทั้งนี้ ปัญหาสำคัญที่ส่งผลให้ SMEs ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ เนื่องจากปัจจัยหลักๆ 3 ส่วน ได้แก่ 1) ปัญหาจากผู้ประกอบการ SMEs ขาดหลักทรัพย์ค้ำประกัน มีหลักประกันไม่เพียงพอ ระบบบัญชีไม่เป็นมาตรฐาน หรือไม่มีประวัติกับสถาบันการเงินมาก่อน 2) ปัญหาของสถาบันการเงิน เช่น ข้อจำกัดด้านเงินทุน กฎระเบียบที่ขาดความยืดหยุ่น และ 3) ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน และระบบที่เล็งที่ปรึกษาด้านการเงินที่อยู่กระจัดกระจายไม่เป็นระบบ ไม่เพียงพอต่อความต้องการของ SMEs โดยปัญหาเรื่อง “การขาดหลักทรัพย์ค้ำประกัน หรือมีหลักประกันไม่เพียงพอ” ถือเป็นปัญหาใหญ่ของ SMEs ถึงแม้ภาครัฐเปิดตัวโครงการหรือมาตรการต่างๆ เพื่อส่งเสริมและแก้ไขปัญหาจำนวนมาก และช่วยให้การค้ำประกันสินเชื่อของไทยขยายตัวอย่างมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมาแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของ SME ที่มีอยู่อีกจำนวนมาก

4. การประกันหนี้ด้วยทรัพย์สินตามสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ

ที่มาของหลักประกันหนี้ด้วยทรัพย์สินตามสัญญาหลักประกันทางธุรกิจประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งจากวิกฤตเศรษฐกิจในครั้งนั้นได้ส่งผลให้การประกอบธุรกิจของภาคเอกชนได้รับผลกระทบในวงกว้าง ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจขนาดใหญ่หรือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ก็ต่างได้รับผลกระทบจนต้องปิดกิจการลงเป็นจำนวนมาก ก่อปัญหาการว่างงาน ปัญหาสังคมตามมามากมาย ด้วยเหตุนี้เองจึงมีความพยายามจากหลายฝ่ายเพื่อช่วยกันแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น คณะรัฐมนตรีจึงได้ตั้งคณะกรรมการพิจารณามาตรการทางกฎหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ โดยคณะกรรมการดังกล่าวได้มีมติเห็นชอบที่จะพัฒนาและปรับปรุงระบบหลักประกันและการบังคับหลักประกันขึ้น เพื่อสร้างระบบหลักประกันหนี้รูปแบบใหม่ นอกเหนือไปจาก จำนองและจำนำที่ใช้กันอยู่ในขณะนั้น โดยมีความเห็นว่าหากมีการสร้างหลักประกันที่หลากหลายก็จะเป็นประโยชน์แก่ระบบเศรษฐกิจ จนสามารถผลักดันร่างกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจของกระทรวงยุติธรรมออกมา โดยนำหลักการมาจาก Floating Charge ของประเทศอังกฤษ และหลัก Secured Transactions ของประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ร่างกฎหมายฉบับนี้ก็ได้ติดปัญหาจนทำให้เกิดความล่าช้าในการประกาศบังคับใช้ จนในที่สุดกฎหมายฉบับนี้ก็ได้ออกประกาศใช้อย่างเป็นทางการใน

ปี พ.ศ. 2558 โดยแต่เดิมนั้น ร่างพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 จัดทำขึ้นโดยกระทรวงยุติธรรม โดยมีหลักเกณฑ์มาจากการให้หลักประกันแบบ Floating Charge ของประเทศอังกฤษ ต่อมามีการนำเข้าไปสู่ขั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา และมีการแก้ไขปรับปรุงจนเมื่อ พ.ศ. 2545 จากนั้นก็ได้มีการนำส่งไปให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แต่ก็มีได้มีการนำเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวต่อแต่อย่างใด จนกินเวลายาวนานถึงวันที่ 9 กรกฎาคม 2552 คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 และมอบให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาในประเด็นที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีประเด็นข้อสังเกตเกี่ยวกับพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 ก็ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขจากร่างเดิมที่กระทรวงยุติธรรมเสนอมา เป็นการกำหนดรูปแบบการประกันหนี้ด้วยทรัพย์สินรูปแบบใหม่ในกฎหมายไทย คือ การทำสัญญาหลักประกันทางธุรกิจโดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ คณะรัฐมนตรีจึงได้ตั้งคณะกรรมการพิจารณามาตรการทางกฎหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของชาติขึ้นโดยคณะกรรมการดังกล่าวได้มีมติเห็นชอบที่จะพัฒนาและปรับปรุงระบบหลักประกันและการบังคับหลักประกันขึ้น เพื่อสร้างระบบหลักประกันหนี้รูปแบบใหม่ นอกเหนือไปจาก จำนองและจำนำที่ใช้กันอยู่ในขณะนั้น โดยมีความเห็นว่าหากมีการสร้างหลักประกันที่หลากหลายก็จะเป็นประโยชน์แก่ระบบเศรษฐกิจ เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ปัญหาเรื่องหลักประกันก่อนที่พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 จะประกาศใช้บังคับนั้น คือ การที่ผู้ประกอบการไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากไม่สามารถขอรับการสนับสนุนทางสินเชื่อจากสถาบันการเงินได้ สาเหตุหนึ่งนั้นก็เกิดจากการที่กฎหมายหลักประกันที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น คือ การ จำนอง และการจำนำ ซึ่งได้ประกาศใช้มาแล้วกว่า 80 ปี จึงไม่มีความทันสมัยเพียงพอกับการประกอบธุรกิจในยุคปัจจุบัน และยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ทำให้ทรัพย์สินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจอีกหลายประเภทไม่สามารถนำมาเป็นหลักประกันได้เช่น สินค้าคงคลัง วัตถุดิบในการผลิตสินค้า สินค้าที่ผลิตเสร็จแล้วรอการจำหน่าย เครื่องมือที่ใช้ในการประกอบกิจการ สิทธิเรียกร้อง ทรัพย์สินทางปัญญา เครื่องหมายการค้า สิทธิบัตร ฯลฯ ข้อจำกัดของการ จำนอง คือ กฎหมายได้มีการกำหนดประเภทของทรัพย์สินที่สามารถนำมาจำนองได้เอาไว้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 703 ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงไม่สามารถที่จะนำทรัพย์สินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจมาจำนองได้ เช่น เครื่องมือที่ใช้ในการประกอบกิจการที่ไม่เข้าทรัพย์สินประเภทหนึ่งประเภทใดที่สามารถนำมาจำนองได้ ทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินดังกล่าวได้ ข้อจำกัดของการจำนำ คือ ทรัพย์สินที่สามารถนำมาจำนำได้ จะจำกัดอยู่เพียงสังหาริมทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 747 และสิทธิที่มีตราสารตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 750 เท่านั้น การจำกัดประเภทของทรัพย์สินจำนำก็ทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถนำทรัพย์สินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจมาจำนำได้ นอกจากนี้ ข้อจำกัดอีกประการหนึ่งของการจำนำ คือ การที่ผู้จำนำจะต้องส่งมอบทรัพย์สินจำนำให้อยู่ในความครอบครองของผู้รับจำนำ เพื่อความสมบูรณ์ของการจำนำ และหากทรัพย์สินที่จำนำกลับคืนสู่ความครอบครองของผู้จำนำ การจำนำก็จะระงับไป ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 769 (2) ดังนั้นหากต้องมีการส่งมอบทรัพย์สินจำนำแล้ว ผู้ประกอบการก็จะไม่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้น ๆ ได้อีก ซึ่งตามความเป็นจริง

แล้วหากทรัพย์สินที่จำนำยังคงอยู่ในความครอบครองของผู้ประกอบการแล้ว ผู้ประกอบการก็ยังสามารถนำไปทำประโยชน์ได้อีก ไม่จำเป็นต้องปล่อยทรัพย์สินนั้นให้อยู่ในความครอบครองของผู้จำนำ โดยมีเกิดประโยชน์อันใด [3]

พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 ได้กำหนดทรัพย์สินที่สามารถนำมาเป็นหลักประกันได้ไว้ 6 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ 1) กิจการ ซึ่งก็คือ ทรัพย์สินที่ผู้ให้หลักประกันใช้ในการประกอบธุรกิจ และสิทธิต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนั้น เช่น ตัวโรงงาน ที่ดิน เครื่องจักร วัตถุดิบ สินค้าคงคลัง สิทธิเรียกร้องต่าง ๆ ซึ่งผู้ให้หลักประกัน สามารถโอนบรรดาทรัพย์สินและสิทธิต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนั้นให้แก่บุคคลอื่นในลักษณะที่ผู้รับโอนสามารถประกอบธุรกิจดังกล่าวต่อไปได้ทันที 2) สิทธิเรียกร้อง อันได้แก่ สิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ ไม่ว่าจะได้รับชำระหนี้เป็นเงินหรือเป็นทรัพย์สินอย่างอื่น และสิทธิอื่น ๆ แต่ไม่รวมสิทธิที่มีตราสาร เช่น สิทธิการเช่า อสังหาริมทรัพย์สิทธิในบัญชีเงินฝากธนาคาร สิทธิในการรับชำระเงินค่างานเป็นงวด ๆ สิทธิเรียกร้องตามสัญญาซื้อขายสิทธิในการจัดเก็บเงิน และปฏิบัติตามสัญญาสัมปทาน ใบอนุญาตประทานสิทธิ 3) อสังหาริมทรัพย์ที่ผู้ให้หลักประกันใช้ในการประกอบธุรกิจ เช่น เครื่องจักร สินค้าคงคลัง หรือวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้า เช่น เครื่องจักร สินค้าคงคลัง ไม่ว่าจะเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้า หรือสินค้าที่รอการจำหน่าย อุปกรณ์ เครื่องใช้ในการประกอบกิจการ 4) อสังหาริมทรัพย์ในกรณีที่ผู้ให้หลักประกันประกอบธุรกิจอสังหาริมทรัพย์โดยตรง เช่น ผู้ประกอบกิจการหมู่บ้านจัดสรร หรือจัดสรรที่ดินเปล่าหรือนิคมอุตสาหกรรม 5) ทรัพย์สินทางปัญญา ได้แก่ ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้าความลับทางการค้า และ 6) ทรัพย์สินอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีกฎกระทรวงที่กำหนดให้ทรัพย์สินอื่นสามารถนำมาเป็นหลักประกันได้ [4]

5. กฎหมายหลักประกันทางธุรกิจ

หลายคนอาจไม่เคยทราบว่าเป็นกฎหมายเกี่ยวกับอะไร อาจไม่รู้จักกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจ เนื่องจากประเทศไทยเพิ่งมีการตราพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2559 นับจากวันที่กฎหมายมีผลบังคับใช้จนถึงปัจจุบันที่ประเทศไทยได้นำกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจมาบังคับใช้ ซึ่งถือเป็นกฎหมายใหม่สำหรับประเทศไทย ดังนั้น มาทำความเข้าใจกับกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจให้มากขึ้นว่ามีที่มาอย่างไร กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเกี่ยวข้องในส่วนใดบ้าง และที่สำคัญคือ มีประโยชน์อย่างไรกับประเทศไทย ในอดีตที่ผ่านมา ช่องทางการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบธุรกิจไทยสามารถใช้ได้เพียง 2 ช่องทาง คือ จำนำและจำนอง โดยกฎหมายให้จำนำเฉพาะสังหาริมทรัพย์ (ทรัพย์สินที่เคลื่อนที่ได้) เท่านั้น และต้องส่งมอบทรัพย์สินที่จำนำให้แก่ผู้รับจำนำ ส่วนการจำนองกฎหมายกำหนดให้จำนองได้เฉพาะอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์บางประเภทเท่านั้น ด้วยข้อจำกัดทางกฎหมายข้างต้นส่งผลให้ผู้ประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ยากก็คือ ขอสินเชื่อกับสถาบันการเงินได้ยาก เนื่องจากปัญหาของ SMEs ส่วนใหญ่ ไม่มีทรัพย์สินที่จำนองได้ตามประเภทที่กฎหมายกำหนด ขณะเดียวกัน ถ้าต้องส่งมอบทรัพย์สินที่จำนำให้แก่ผู้รับจำนำ SMEs ก็ไม่สามารถนำทรัพย์สินเหล่านั้นมาประกอบธุรกิจได้ ซึ่งสร้างปัญหาในการกู้ยืมเงินและไม่มีทุนหมุนเวียนในธุรกิจ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยรวมอย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดข้างต้นได้มีทางเลือกใหม่ในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้กับ SMEs

เนื่องจากได้มีการตราพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 ขึ้น โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจของไทยได้อาศัยหลักการมาจากกฎหมายของสหรัฐอเมริกา โดยปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติและบริบทของประเทศไทย โดยหัวใจสำคัญของพระราชบัญญัตินี้คือ สามารถนำทรัพย์สินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจมาเป็นหลักประกันโดยไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สิน โดยการก่อให้เกิดสัญญาหลักประกันทางธุรกิจประกอบด้วย สัญญาหลักประกันทางธุรกิจและ การดำเนินการทางทะเบียน โดยสัญญาหลักประกันทางธุรกิจคือ สัญญาซึ่งคู่สัญญาฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า “ผู้ให้หลักประกัน” จะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ เอาทรัพย์สินตราไว้แก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “ผู้รับหลักประกัน” ต้องเป็นสถาบันการเงิน หรือบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อเป็นการประกันการชำระหนี้ โดยไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สินนั้นแก่ผู้รับหลักประกัน ความพิเศษประการหนึ่งของกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจ คือ มีการบังคับหลักประกันที่รวดเร็ว ทั้งกรณีการบังคับหลักประกันที่เป็นทรัพย์สินและกรณีการบังคับหลักประกันที่เป็นกิจการ กล่าวคือ กฎหมายหลักประกันทางธุรกิจได้วางแนวบังคับ หลักประกันเป็น 2 กรณี คือ (1) กรณีที่คู่สัญญาตกลงกันได้ หลังมีเหตุบังคับหลักประกัน ผู้ให้หลักประกันส่งมอบทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันให้ผู้รับหลักประกัน กรณีนี้ผู้รับหลักประกันและผู้ให้หลักประกันไม่เสียเวลาในการฟ้องศาลและไม่เสียค่าใช้จ่ายในกระบวนการทางศาล (2) กรณีที่คู่สัญญาตกลงกันไม่ได้ เนื่องจากข้อโต้แย้งประการใดก็ตาม ก็ต้องฟ้องศาลตามกระบวนการปกติ แต่กฎหมายหลักประกันทางธุรกิจถือคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด ซึ่งแตกต่างจากกระบวนการยุติธรรมปกติที่ถือคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลฎีกาให้เป็นที่สุด เป็นการลดเวลาและกระบวนการในการพิจารณาคดีให้รวดเร็วขึ้น [5]

เมื่อผู้ประกอบการธุรกิจพบว่า มีทรัพย์สินที่สามารถใช้เป็นหลักประกันได้ ก็สามารถติดต่อสถาบันการเงิน (ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ บริษัทประกัน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ) เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการขอสินเชื่อตามปกติ และเมื่อสินเชื่อได้รับอนุมัติแล้ว ผู้ประกอบการธุรกิจและสถาบันการเงินจะต้องทำสัญญาหลักประกันทางธุรกิจและหนังสือยินยอมให้สถาบันการเงินดำเนินการทางทะเบียน และหากผู้ประกอบการธุรกิจใช้กิจการเป็นหลักประกัน จะต้องหนังสือยินยอมจากผู้บังคับหลักประกัน เพิ่มเติมด้วย ซึ่งเป็นคนกลางที่ผู้ประกอบการธุรกิจและสถาบันการเงินตกลงร่วมกันให้ทำหน้าที่บังคับหลักประกันในกรณีที่มีการผิดสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ

6.การจดทะเบียนหลักประกันทางธุรกิจ

สถาบันการเงินจะเป็นผู้นำสัญญาหลักประกันทางธุรกิจและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ไปแจ้งจดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เพื่อให้เจ้าพนักงานทะเบียนบันทึกการจดทะเบียนลงในฐานข้อมูล โดยในระหว่างที่สัญญามีผลบังคับใช้ หากทรัพย์สินที่ใช้เป็นหลักประกันมีการเปลี่ยนแปลงตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงร่วมกัน ผู้ประกอบการธุรกิจจะต้องแจ้งให้สถาบันการเงินทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขรายการจดทะเบียนให้เป็นปัจจุบันด้วย และเมื่อได้ชำระหนี้ตามสัญญาครบถ้วนแล้ว ผู้ประกอบการธุรกิจเองจะต้องเป็นผู้แจ้งยกเลิกสัญญาหลักประกันทางธุรกิจกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ [6] หากมีการผิดสัญญาหรือผู้ประกอบการ

ไม่ชำระหนี้ตามที่ได้ตกลงกันไว้ กฎหมายก็ได้กำหนดให้มีการบังคับหลักประกัน โดยแบ่งออกเป็น 2 กรณี ได้แก่ (1) กรณีหลักประกันเป็นทรัพย์สินประเภทอื่นที่ไม่ใช่กิจการ สถาบันการเงินสามารถบังคับทรัพย์สินเพื่อนำไปประมูลโดยเปิดเผย หรือบังคับให้ทรัพย์สินนั้นหลุดเป็นสิทธิจากผู้ประกอบธุรกิจได้เอง (2) กรณีหลักประกันเป็นทรัพย์สินที่เป็นกิจการ สถาบันการเงินไม่สามารถเข้าบังคับหลักประกันเองได้ แต่จะเป็นหน้าที่ของผู้บังคับหลักประกัน

ทรัพย์สินที่สามารถนำมาเป็นหลักประกันทางธุรกิจได้ ได้แก่

- 1) กิจการ
- 2) สิทธิเรียกร้อง เช่น สัญญาเช่า บัญชีเงินฝากธนาคาร ลูกหนี้การค้า เป็นต้น
- 3) ทรัพย์สินที่ผู้ให้หลักประกันใช้ในการประกอบธุรกิจ เช่น เครื่องจักร สินค้าคงคลัง
- 4) อสังหาริมทรัพย์ในกรณีที่ผู้ให้หลักประกันประกอบธุรกิจอสังหาริมทรัพย์โดยตรง เช่น ที่ดินจัดสรร

หมู่บ้านจัดสรร เป็นต้น

- 5) ทรัพย์สินทางปัญญา เช่น เครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร
- 6) ทรัพย์สินอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เช่น ไม้ยืนต้น (ต้นไม้)

ในการพิจารณาสาเหตุของการทำผิดสัญญาและบังคับหลักประกันจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อนำไปประมูล โดยเปิดเผย ทุกรูปแบบ หากคู่สัญญาไม่สามารถตกลงกันได้ก็สามารถกลับมาใช้กระบวนการทางศาลเช่นเดิม ได้ โดยที่ศาลจะใช้เวลาในการพิจารณาความที่รวดเร็วกว่าวิธีจำนำและจำนอง และไม่ยึดเยื้อไปถึงขั้นตอนฎีกาด้วย

7. สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้หลักประกันและผู้รับหลักประกัน

พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ ได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้ให้หลักประกันและผู้รับหลักประกัน ประการสำคัญ ได้แก่สิทธิของผู้ให้หลักประกัน

- สิทธิครอบครอง ใช้สอย แลกเปลี่ยน จำหน่าย จ่ายโอน แต่ไม่มีสิทธินำทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันไป จำนำเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ต่อไป มิเช่นนั้นจะทำให้การจำนำตกเป็นโมฆะ (มาตรา 22)

- สิทธิที่จะตรวจสอบจำนวนหนี้ที่ยังมีได้ชำระ (มาตรา 26)

- สิทธิในการไถ่ถอนทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน (มาตรา 27)

หน้าที่ของผู้ให้หลักประกัน

- หน้าที่แจ้งให้ผู้รับหลักประกันทราบหากรายละเอียดของทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเปลี่ยนแปลงไปจาก ที่จดทะเบียนตามที่คู่สัญญาตกลงกันไว้ (มาตรา 20 วรรคสอง)

- หน้าที่ดำเนินการขอยกเลิกการจดทะเบียน เมื่อหนี้ที่ประกันระงับสิ้นไปด้วยเหตุอื่นใด อันมิใช่เหตุอายุ ความ หรือเมื่อคู่สัญญาตกลงกันเป็นหนังสือให้ยกเลิกสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ หรือเมื่อมีการไถ่ถอนทรัพย์สิน ที่เป็นหลักประกัน (มาตรา 21 วรรคหนึ่ง)

- หน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังดูแลสงวนรักษาทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน (มาตรา 23)

- หน้าที่ต้องจัดทำบัญชีทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน (มาตรา 24)
- หน้าที่ต้องยอมให้ผู้รับหลักประกันเข้าตรวจดูทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน (มาตรา 25)
สิทธิของผู้รับหลักประกัน
  - สิทธิได้รับค่าเสียหายในกรณีที่ทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันสูญหายหรือเสื่อมราคาลง อันเนื่องมาจากเหตุที่ผู้ให้หลักประกันต้องรับผิดชอบ (มาตรา 23)
  - สิทธิเข้าตรวจดูทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันและบัญชีทรัพย์สินเป็นครั้งคราว (มาตรา 25)
  - สิทธิที่จะได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันก่อนเจ้าหนี้สามัญไม่ว่าสิทธิในทรัพย์สินจะโอนไปยังบุคคลภายนอกแล้วหรือไม่ (มาตรา 29)
- หน้าที่ของผู้รับหลักประกัน
  - หน้าที่ดำเนินการขอแก้ไขรายการจดทะเบียนในกรณีคู่สัญญาตกลงแก้ไขรายการจดทะเบียนเป็นประการอื่น หรือในกรณีที่รายละเอียดของทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเปลี่ยนแปลงไปจากที่จดทะเบียนตามที่คู่สัญญาตกลงกันไว้ (มาตรา 20 วรรคหนึ่งและวรรคสอง)
  - หน้าที่ต้องมีหนังสือตอบยืนยันหรือระบุจำนวนหนี้ที่เห็นว่าถูกต้องไปยังผู้ให้หลักประกัน มิเช่นนั้นหากเกิดความเสียหายผู้รับหลักประกันต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ให้หลักประกัน (มาตรา 26)
  - หน้าที่ออกหนังสือยินยอมให้ยกเลิกการจดทะเบียนแก่ผู้ให้หลักประกันเมื่อหนี้ที่ประกันระงับสิ้นไปด้วยเหตุอื่นใดอันมิใช่เหตุอายุความหรือเมื่อคู่สัญญาตกลงกันเป็นหนังสือให้ยกเลิกสัญญาหลักประกันทางธุรกิจหรือเมื่อมีการไถ่ถอนทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันมิเช่นนั้นหากเกิดความเสียหายผู้รับหลักประกันต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ให้หลักประกัน (มาตรา 28)
- สิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้ให้หลักประกันและผู้รับหลักประกันกับบุคคลภายนอก
  - ผู้รับหลักประกันมีสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันก่อนเจ้าหนี้สามัญไม่ว่าสิทธิในทรัพย์สินจะโอนไปยังบุคคลภายนอกแล้วหรือไม่ (มาตรา 29) [7]

8. การบังคับหลักประกัน

กฎหมายหลักประกันทางธุรกิจจำแนกวิธีการบังคับหลักประกันเป็น 2 ประเภท คือ การบังคับหลักประกันที่เป็นทรัพย์สิน และการบังคับหลักประกันที่เป็นกิจการ

8.1 การบังคับหลักประกันที่เป็นทรัพย์สิน

อาจบังคับหลักประกันได้เป็น 2 วิธี คือ

- 1) จำหน่ายทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ หรือ
- 2) เอาทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันหลุดเป็นสิทธิ (มาตรา 36)

วิธีการบังคับหลักประกันที่เป็นทรัพย์สิน อาจดำเนินการได้ใน 2 กรณี คือ กรณีที่ผู้ให้หลักประกันยินยอม หรือ กรณีที่ผู้ให้หลักประกันไม่ยินยอม

2.1) กรณีที่ผู้ให้หลักประกันยินยอม

เมื่อมีเหตุบังคับหลักประกันตามสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ และผู้รับหลักประกันได้มีหนังสือแจ้งเหตุบังคับหลักประกันแล้ว หากผู้ให้หลักประกันหรือผู้ที่ยึดถือทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันยินยอมส่งมอบการครอบครองทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันแก่ผู้รับหลักประกันและมีหนังสือยินยอมให้นำหลักประกันไปจำหน่าย

2.2) กรณีที่ผู้ให้หลักประกันไม่ยินยอม

เมื่อมีเหตุบังคับหลักประกันตามสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ หากผู้ให้หลักประกันหรือ ผู้ที่ยึดถือทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันไม่ยินยอมส่งมอบการครอบครองทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน ดำเนินการโดยผู้รับหลักประกันอาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้มีคำพิพากษาบังคับหลักประกัน โดยให้ระบุในคำร้องด้วยว่าจะบังคับหลักประกันโดยให้ทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันหลุดเป็นสิทธิหรือโดยจำหน่ายทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน เพื่อนำเงินมาชำระหนี้ (มาตรา 46)

8.2 การบังคับหลักประกันที่เป็นกิจการ

การบังคับหลักประกันที่เป็นกิจการ กฎหมายกำหนดกระบวนการบังคับไว้ใน มาตรา 45 ถึงมาตรา 79 ดังนี้

ผู้ดำเนินการ คือ ผู้บังคับหลักประกัน โดยผู้บังคับหลักประกันต้องมีการขอใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานทะเบียน ใบอนุญาตจะมีอายุ 3 ปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาต (มาตรา 45 ถึงมาตรา 79) และผู้บังคับหลักประกันอาจถูกคัดค้านได้ (มาตรา 75 ถึงมาตรา 79) [7]

9. สรุป

จะเห็นได้ว่ากฎหมายนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ด้วยการช่วยให้ผู้ประกอบการเข้าถึงแหล่งเงินทุนด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่ากรณีไม่มีหลักประกันแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการเงินด้วยการลดความเสี่ยงที่อาจจะมีขึ้นในกรณีลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ และหากมีการใช้กฎหมายนี้ กันอย่างแพร่หลาย จะทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวมอย่างไรก็ดี กฎหมายอาจยังมีข้อจำกัดในทางปฏิบัติบางประการ ได้แก่ ความน่าเชื่อถือของการประเมินมูลค่ากิจการและทรัพย์สินทางปัญญา รวมถึงความพร้อมของผู้บังคับหลักประกันก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ต้องพิจารณาด้วยเช่นกัน เนื่องจากผู้บังคับหลักประกันเป็นวิชาชีพที่เกิดขึ้นใหม่ตามกฎหมายนี้ ดังนั้น ในช่วงแรกที่บังคับใช้กฎหมาย ผู้บังคับหลักประกันอาจมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการ นอกจากนี้ ความรู้ความสามารถและความน่าเชื่อถือของผู้บังคับหลักประกัน ก็ถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการใช้กิจการ มาเป็นหลักประกันในการขอสินเชื่อด้วย เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากกฎหมายนี้อย่างแพร่หลาย นอกจากประเด็นด้านความพร้อมของผู้บังคับหลักประกันแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไป [8] ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs มีความรู้ความเข้าใจถึงเนื้อหาของกฎหมาย และสถาบันการเงินต้องเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับกระบวนการและระบบงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะเพื่อเชื่อมโยงกับระบบทะเบียนหลักประกันของ

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และจะต้องพิจารณาถึงมาตรฐานและความน่าเชื่อถือในการประเมินมูลค่าทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นด้วยโดยเฉพาะทรัพย์สินที่เป็นกิจการ

เอกสารอ้างอิง

- [1] คู่มือการให้คำปรึกษาธุรกิจ SMEs. (2561). *โครงการสร้างนักการค้ามืออาชีพ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์*. https://www.dbd.go.th/download/promotion_file/manual_sme600529.pdf
- [2] กำชัย จงจักรพันธ์. (2557). *เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ศรีอนันต์การพิมพ์.
- [3] ถาวร โพธิ์ทอง. (2528). *คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยบุคคลและทรัพย์สิน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [4] ปิติกุล จีระมงคลพาณิชย์. (2549). *กฎหมายประกันด้วยบุคคลและทรัพย์สินค้าประกัน จำนอง จำน่า* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- [5] ภัทรพร เกาทัณฑ์ทอง. (2559). *การจดทะเบียนสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ : ปัญหาและการบังคับใช้*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [6] เอกศักดิ์ สืบนิพนธ์. (2558). *ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์เป็นหลักประกันการชำระหนี้ต่อสถาบันการเงิน*. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 2(2), 172-190.
- [7] อรรวรรณ เกษร. (ม.ป.ป). *หลักการและสาระสำคัญของกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจ*. Parliament. https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=1543
- [8] ทรงยศ พุทธิย์ยงกุล. (2559). *ปัญหาหลักประกันทางธุรกิจ ศึกษากรณีการนำสิทธิเรียกร้องมาเป็นหลักประกันทางธุรกิจ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.